

प्रको दण्डो हिरण्यबहुलस्तथा 12, 6190.

2. डुर्वाच् (wie eben) adj. eine üble Stimme habend: डुर्वाच्ची: सर्वा डुर्वाचस्ता अस्मन्नाशयामसि AV. 4, 17, 5. Böses —, Schlechtes redend H. 347.

डुर्वाच्य (2. डुप् + वाच्) adj. schwer zu sprechen, hart (von Worten): डुर्वाच्यमेतद्वचनं कर्तुं शक्नोम्यहम् Mārk. P. 8, 27. n. ein hartes, unheilvolles Wort, eine böse Nachricht: सीतानिमित्तं स श्रुत्वा डुर्वाच्यं न भविष्यति R. 5, 15, 42.

डुर्वाद (2. डुप् + वाद्) m. üble Nachrede (स्तुतिपूर्वकडुर्वाक्यम्) ĠA-Tādh. im ÇKDr. adj. schlecht redend Wils. nach ders. Aut.

डुर्वान्त (2. डुप् + वान्) adj. derjenige bei welchem Brechmittel nicht richtig gewirkt oder angewendet worden sind Suçr. 2, 191, 15.

डुर्वार (2. डुप् + वार) adj. f. या schwer zurückzuhalten, — zu hemmen, unwiderstehlich: भीषणकरं Kāurap. 31. अस्त्र MBh. 7, 344. रथ 8, 2163. 14, 912. अरिडुर्वार: — पाश: Kumāras. 2, 21. MBh. 12, 6191. पौरुष, वीर्य 7, 45. 8, 64. Kathās. 22, 204. वेतस् Prabh. 94, 12. रोष R. 6, 99, 29. दुःख Ragh. 14, 87. Prabh. 73, 13. 82, 12. Gīt. 9, 11. Davon nom. abstr. डुर्वारत्वं n. Suçr. 1, 96, 13.

डुर्वारण (2. डुप् + वाच्) adj. dass.: द्रोणं डुर्वारणं रणो MBh. 7, 8838. 9454. 8, 1448. 2297. 12, 10431. अस्त्र Hariv. 14004.

डुर्वारणीय (2. डुप् + वाच्) adj. dass.: वीर्यं सुरासुरैः MBh. 8, 3629.

डुर्वारि m. pl. N. pr. eines Stammes der Kāmboḡa MBh. 7, 4333.

डुर्वारित (2. डुप् + वाच्) adj. schlecht zurückgehalten, — gehemmt: अस्त्र MBh. 13, 267.

डुर्वार्ता (2. डुप् + वाच्) f. eine böse, traurige Nachricht Schol. zu Ragh. 12, 51 (ed. Calc.).

डुर्वार्य (2. डुप् + वाच्) adj. schwer zurückzuhalten, unwiderstehlich MBh. 12, 3661. Hariv. 13340. den man nicht ungestraft hemmen, stören darf; nom. abstr. डुर्वार्यता f. MBh. 1, 1917.

डुर्वासना (2. डुप् + वाच्) f. eine schlechte Neigung Prabh. 109, 7. Verz. d. Oxf. H. 128, b, 7.

डुर्वासस् (2. डुप् + वाच्) 1) adj. schlecht bekleidet, entblösst: परा दा डुर्वाससे ऽमर्तये मा नौ अस्थे RV. 7, 1, 19. als Beiw. Çiva's (vgl. दिग्म्बर, दिग्बन्ध, दिग्वासस्) MBh. 13, 1176. Çiv. — 2) m. N. pr. eines wegen seines Jähzornes überaus verrufenen Brahmanen, eines Sohnes des Atri von der Anasūjā und einer Incarnation eines Theiles des Çiva, Triak. 2, 7, 18. H. 850. Ġābālop. in Ind. St. 1, 76. Itih. in Ind. St. 3, 398 (हृ.). MBh. 1, 2768. 4385. 4748. 8132. 2, 293. 3, 15499. 13, 7416. 7494. Hariv. 8338. R. 7 in Verz. d. B. H. 123(99). Çāk. 111, 4. Kathās. 16, 36. VP. 70. 83. Bhāg. P. 4, 15, 11. 4, 1, 15. 33. 9, 4, 35. 24, 31. Mārk. P. 17, 10. 11. 14. Padma-P. bei Wollheim, Myth. 42. Rāga-Tar. 4, 394. in Beziehung zu Viṣṇu gesetzt Verz. d. Oxf. H. No. 318. डुर्वासाचार्य Verz. d. B. H. No. 1043 (हृ.). डुर्वासेश्वर n. Bez. eines Liṅga Skanda-P. in Verz. d. Oxf. H. 71, b, Kap. 85. डुर्वासेपनिषद् ebend. 76, a, Kap. 34—41. डुर्वासेमततत्त्व n. ebend. 109, b, 12.

डुर्वाहित (2. डुप् + वाच्) n. eine schwere Last Rāga-Tar. 4, 18.

डुर्विकृत्यन (2. डुप् + विच्) adj. auf eine unangenehme Weise prahlend Daçak. 102, 15.

डुर्विगाह (2. डुप् + विच्) 1) adj. dem schwer auf den Grund zu kom-

men ist, wohin schwer einzudringen, hinzukommen ist: मरुणवि Pāṇkāt. 1, 125. शरडुर्दिन R. 5, 76, 10. — 2) m. N. pr. eines der 100 Söhne des Dhṛtarāṣṭra MBh. 1, 4544.

डुर्विगाह्य (2. डुप् + विच्) adj. = डुर्विगाह: गङ्गा MBh. 13, 1840. समुद्र, डुर्दिन Hariv. 3906. पुद्गमेदिनी मांसशोणितकर्मा (vgl. डुर्विश) 13670. याम्या सभा MBh. 13, 3795. कर्मन् so v. a. schwer zu vollbringen R. 5, 51, 23.

डुर्विचित्य (2. डुप् + विच्) adj. mit den Gedanken schwer zu verfolgen MBh. 12, 4628.

डुर्विचेष्ट (2. डुप् + विचेष्टा) adj. dessen Betragen schlecht ist MBh. 12, 7033.

1. डुर्विज्ञान (2. डुप् + विच्) n. ein schweres Erkennen Kull. zu M. 6, 33.

2. डुर्विज्ञानं (wie eben) adj. schwer zu begreifen Çat. Br. 11, 5, 5, 13.

डुर्विज्ञेय (2. डुप् + विच्) adj. schwer zu erkennen Āçv. Gṛih. 1, 5. MBh. 13, 724. 1046. 15, 1058. Hariv. 4879. 14332. Bhāg. P. 3, 9, 36.

डुर्वितर्क (2. डुप् + विच्) adj. worüber schwer nachzudenken ist, worüber man schwer in's Klare kommt: दैव Bhāg. P. 3, 20, 12.

डुर्वितर्क्य (2. डुप् + विच्) adj. dass. Bhāg. P. 7, 10, 55. 8, 5, 50.

डुर्विद् (2. डुप् + विद्) adj. f. या schwer zu wissen, — zu kennen MBh. 1, 5429. 3, 1413. 7, 2750. 9170. 9310. 8, 3417. 3319. 10, 552. 12, 4238. 12167. 13, 1055. 14, 974.

डुर्विदग्ध (2. डुप् + विच्) adj. f. या dumm, einfältig Mārk. 83, 15. Bhānt. 2, 3. Prabh. 27, 8. 104, 5.

डुर्विद्वैत्र (2. डुप् + विच्) adj. missgünstig, ungnädig: शारे मन्युं डुर्विद्वैत्रस्य धीमहि RV. 10, 35, 4. निर्हति 36, 2. अपारंतिं डुर्विद्वैत्रमघायतः 63, 12. Taitt. Ār. 4, 28.

डुर्विद्य (2. डुप् + विद्या) adj. ununterrichtet, ungebildet Rāga-Tar. 1, 356. 3, 135.

डुर्विद्वंस (2. डुप् + विच्) adj. übelgesinnt: दुःशंसं मर्त्यं डुर्विद्वंसं रत्नस्विनम् RV. 7, 94, 12.

डुर्विध (2. डुप् + विधा) adj. 1) gemein, niederträchtig Triak. 3, 3, 218. H. an. 3, 344. Med. dh. 31. शास्त्रेधन्येषु विद्यमानेषु डुर्विधाः । बुद्धिमान्वीतिकीं प्राप्य निर्यान्प्रवर्त्तते ते ॥ R. Gorā. 2, 109, 30. — 2) dem es schlecht geht, arm AK. 3, 1, 49. Triak. H. 358. H. an. Med. Hār. 193. — 3) dumm, einfältig (Verwechslung mit डुर्विद्य?) Çābdar. im ÇKDr.

डुर्विधि (2. डुप् + विधि) m. böses Geschick Kathās. 21, 79.

डुर्विनय (2. डुप् + विच्) m. ein unkluges Benehmen Pāṇkāt. 239, 15.

डुर्विनीत (2. डुप् + विच्) 1) adj. schlecht gezogen, gemein, niederträchtig; subst. Bösewicht MBh. 8, 5075. R. 3, 25, 9. 5, 48, 13. Çāk. 24. Pāṇkāt. V, 17. Bhāg. P. 7, 8, 6. 9, 4, 70. störrig, hartnäckig (von einem Pferde) H. 1233. — 2) m. N. pr. eines Weisen (neben Durvāsas, Kaṇva, Kāṭjājana) Varāh. Brh. S. 47, 63.

डुर्विनीतक adj. dass. Kathās. 20, 9.

डुर्विपाक (2. डुप् + विच्) m. ein schlimmer Ausgang: दैवडुर्विपाकाङ्गलितनयनः Hit. 18, 7.

डुर्विभाग (2. डुप् + विच्) m. pl. N. pr. eines Volkes (die schwer zu Scheidenden) MBh. 2, 1869.

डुर्वाच्य (2. डुप् + विच्) adj. schwer zu begreifen R. 2, 24, 33. Bhāg.